

Afbeelding 1: Twee Duitse militairen bekijken de ongevaarlijke slangen die ze overhandigd hebben gekregen door een Franse adderjager.

*Figure 1: Two German soldiers look at the harmless snakes handed over to them by a French viper hunter.
(Coll. R.J.C. Bronckers)*

ADDERS AAN HET FRONT TIJDENS DE TWEEDE WERELDOORLOG

VIPERS AT THE FRONT DURING THE SECOND WORLD WAR

Ron Bronckers
Oude Kerkstraat 38
6227 SR Maastricht

Duitsland beschikte tijdens de Tweede Wereldoorlog (1940-1945) over een modern en geavanceerd leger. Hiermee was het in staat om snel en effectief verscheidene landen te bezetten in continentaal Europa. Over de onderlinge strijd tussen de Duitsers en de geallieerden zijn bibliotheken volgeschreven. Slechts weinig informatie is beschikbaar over de natuurlijke vijanden waarmee de Duitsers in het veld geconfronteerd werden; zoals onder meer de adder. In 1944 kreeg de *Wehrmacht*¹ te maken met een tegenstander waar de hoogstaande oorlogsmachine van Hitler geen rekening mee had gehouden.

Westfront

Tijdens de zoektocht naar informatie over de jacht op adders in Frankrijk, stuitte ik op een klein foto (zie afbeelding 1). Volgens de verkoper was het afkomstig uit een album met uitsluitend foto's gemaakt in Angers, een stad in het westen van Frankrijk. In het midden staat een adderjager, die geflankeerd wordt door twee Duitse militairen uit medische kringen. De korte beschrijving op de achterzijde is maar deels te ontcijferen en toont aan dat deze gebeurtenis in april 1944 heeft plaatsgevonden. Wat we hier zien is naar alle waarschijnlijk een bezoek bij een Franse adderjager thuis met op de achtergrond de kooien waarin slangen werden ondergebracht. Het ligt voor de hand dat deze *Vipernjäger*² werkzaam was voor de bezetters wanneer

1 De (nazi-)Duitse strijdkrachten tussen 1935 en 1945.
2 Adderjager in het Duits.

Ron Bronckers
Oude Kerkstraat 38
6227 SR Maastricht

During the Second World War (1940-1945), Germany was in the possession of a modern and advanced army. With this army, it was able to occupy various countries in continental Europe in a quick and effective way. Whole libraries have been written about the battle between the Germans and the Allied forces. However, little information exists on the natural enemies that confronted the Germans in the field, such as the viper. In 1944, the *Wehrmacht*¹ encountered a foe which Hitler's highly advanced war machine had not taken into account.

Western front

During my search for information about the hunt for vipers in France, I discovered a small photograph (see figure 1). According to the seller, it originated from an album with photos that were exclusively taken in Angers, a city in Western France. In the centre is a viper hunter, flanked by two German soldiers from medical circles. The short description on the backside can only be partially deciphered and indicates that this event took place in April 1944. It seems likely that the photograph depicts a visit to the home of a French viper hunter, with the cages in which the snakes were kept in the background. It can be expected that this *Vipernjäger*² was employed by the occupiers when the latter encountered problems with vipers in the field. In order to cleanse a mili-

1 The (Nazi) German forces between 1935 and 1945.
2 Viper hunter in German.

Afbeelding 2: Een Duitse grenadier laat een adder zakken in de lege gasmaskerbus die door zijn kameraad stevig wordt vastgehouden.

Figure 2: A German grenadier drops a viper into the empty gas mask canister which is firmly held by his comrade.
(akg-images/Sammlung Berliner Verlag/Archiv)

die problemen ondervonden met adders in het veld. Om een militair terrein te zuiveren, kon men een beroep doen op een deskundige die voorkwam dat er Duitse soldaten in de ziekenboeg belandden. Voor een passende compensatie en gemeenschappelijke vijand bezigden veel adderjagers zonder scrupules hun eigen principes.

Helaas is het niet gelukt om de naam van deze adderjager te achterhalen en ook kon niet met zekerheid worden vastgesteld of deze ontmoeting zich daadwerkelijk in Angers afspeelde. De locatie van dit tafereel zou ook buiten de stad gelegen kunnen hebben.

Oostfront

Bovenstaande spoorde aan om op zoek te gaan naar berichtgeving over de confrontatie tussen het Duitse leger en adders. Tot mijn grote verbazing leverde dit iets op en het was ook nog eens onomstotelijk bewijs. Het archief van de *Sammlung Berliner Verlag* herbergt twee zeer interessante foto's waarvan er hier een te zien is (zie afbeelding 2). Beide foto's tonen twee dezelfde soldaten die bezig zijn om een adder op te bergen in een lege gasmaskerbus. Ook staat op de achterzijde een vrijwel identieke propagandatekst van de *Nationalsozialistischen Berichterstattung*,³ uitgebracht op 5 juli 1944 met als thema het oostfront in de Sovjet-Unie. Dit levert de volgende vertaling op: 'Slangenjacht in moerasgebied tussen Berezina en Dnjepr. Naast onvoorstelbare muggenzwermen zijn ook talrijke gifslangen tot een onaangename plaag uitgegroeid voor onze daar in stelling gelegen grenadiers. Volgens plan worden nu die gevaarlijke reptielen gejaagd en tegen speciale vangstpremies afgeleverd.' Het moerasgebied tussen de rivieren Berezina en Dnjepr zal zeer waarschijnlijk het leefgebied van de Europese adder (*Vipera berus*) zijn geweest. Dat deze adersoort een bedreiging vormde voor het Duitse leger ter plekke mag wel zeer opmerkelijk worden genoemd. Bij gebrek aan professionele adderjagers zoals in Frankrijk moest men zelf de mouwen opstropen om deze *Kreuzotter*⁴ te decimeren.

3 Nationaalsocialistische berichtgeving.

4 De adder (*Vipera berus*) ook wel Europese, gewone, zwarte of moerasadder genoemd.

tary terrain, one could summon an expert who prevented German soldiers from ending up in the infirmary. In exchange for a suitable reward and against a common foe, many viper hunters were prepared to set aside their principles.

Unfortunately, it was not possible to discover the name of this viper hunter, nor was it possible to say with certainty whether this meeting actually took place in Angers. The location of the scene could also have been outside of town.

Eastern front

This event encouraged me to go on a search for more information on the confrontation between the German army and vipers. To my astonishment, this led to something which was also an irrefutable proof. The archive of the *Sammlung Berliner Verlag* is the keeping place of two very interesting photographs, one of which can be seen here (see figure 2). Both pictures show the same two soldiers who are in the process of storing a viper in an empty gasmask canister. Additionally, a nearly identical propaganda text can be found on the backside, originating from the *Nationalsozialistischen Berichterstattung*,³ published on the 5th of July 1944 and concerning the Eastern front in the Soviet Union. This can be translated as: 'Snake hunt in the marsh area between Berezina and Dnjepr. In addition to incredible mosquito swarms, there are also numerous venomous snakes that have become a veritable pest to our grenadiers that are positioned there. These dangerous reptiles are now systematically hunted down and handed in in exchange for special bounties'. The marsh area between the Berezina and Dnjepr rivers was probably the habitat of the European viper (*Vipera berus*). It is very remarkable that this species of viper was a threat to the local German forces. Due to the lack of professional viperhunters, like those in France, the Germans themselves were put to work to decimate these *Kreuzotter*⁴.

Translation into English: Jan-Willem Wolters.

3 National socialistic News coverage.

4 German name for the European, common, black or marsh viper (*Vipera berus*).